

The final line of *Guds vägar* encourages «worship of the one God who renews everything». Both the freshness and the challenge that are embodied in its message may indeed best be met by Jews and Christians, each in their own ways, humbly seeking guidance and offering praise in prayer. The Church of Sweden has brought its long and venerable heritage of inter-

faith work and reflection to a worthy plateau in this document, and has set the course for further advance in the difficult questions it sets forth both implicitly and explicitly. May it be God's will to bring these efforts to fruitful expression, and to draw many more into the stream that seeks to live as one people of God with all those who know God's ways.

IN MEMORIAM

Dorothee Sölle 1929–2003

Den tyska teologen Dorothee Sölle gick ur tiden den 28 april 2003, sjuttiotre år gammal. Sölle betraktas som en av 1900-talets mest betydelsefulla teologer. Hon är den mest lästa teologen i Tyskland.

Genom Sölle kom teologi ut på det offentliga torget. Det skedde alltsedan 1965 med *Stellvertretung* och 1968 med *Phantasie und Gehorsam*, en kristen olydnadsteologi. 1971 följde *Politische Theologie* i kontexten av politiska nattböner i Köln. Sölle uppträdde flitigt på kyrkodagar och var en ofta hörd röst i massmedier. Utgångspunkten för hennes teologiska tänkande och praxis var det hon kallade «trons nollpunkt»: Auschwitz som Guds död i historien.

Den teologiska tematiken gällde ett brett fält där Sölle satte tydliga accenter. Den gällde bibeltolkning som *relectura* utifrån de fattigas perspektiv, Jesu Kristi befriande existens, Gud som treenig gemenskap och solidaritet, ekumenik som gemensam rättvisekamp för människor och miljö. Ecklesiologi utvecklade hon som radikal kyrkokritik. Befrielsesteologier och feministteologi blev allt mer centrala i hennes författarskap.

Sölles teologi hjälpte många sökande att finna befriande drag i spiritualiteten hos kristna och andra trostraditioner. Under senare år riktade hon sin bibeltolkande kritik främst åt ett flertal håll som för henne var mest angelägna för kontextuell teologi: den ekonomiska globaliseringens människoförakt, det postmoderna samhällets och kyrkornas kris, exkluderande och marginalisering av folkmassor i tredje världen, kvinnors förtryck under patriarkala system, naturförstörelsen och behovet av ett ekologiskt försvar som Guds rättvisekrav.

Ett antal av Sölles böcker finns översatta till svenska, många fler till danska. Under några besök med föredrag i Lund på Teologiska institutionen och Pastoralinstitutet väckte hon stor uppmärksamhet och debatt. Svensk teologisk forskning, avhandlingsarbeten och studentuppsatser har fokuserat på olika aspekter som hon bearbetade i mer än trettio teologiska böcker och poetiska verk.

Manfred Hofmann